



Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра державного управління, документознавства
та інформаційної діяльності

06-14-60

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Формування регіонального
бюджету» для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою
«Міське самоврядування» спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування» заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 1
від 10.10.2019 р.

Рівне – 2019

Методичні вказівки до виконання практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Формування регіонального бюджету» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Місьцеве самоврядування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» заочної форми навчання [Електронне видання] / Якимчук А. Ю. – Рівне : НУВГП, 2019. – 13 с.

Укладач: Якимчук А. Ю., доктор економічних наук, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Відповідальний за випуск: Сазонець І. Л., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Керівник групи забезпечення спеціальності Сазонець І. Л.

© А. Ю. Якимчук, 2019

© НУВГП, 2019



ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Мета і завдання виконання практичних занять.....	4
2. Тематика практичних занять.....	5
Тема 1. Економічний зміст та значення регіональних бюджетів.....	5
Тема 2. Складання проектів регіональних бюджетів.....	5
Тема 3. Формування доходної частини регіональних бюджетів.....	6
Тема 4. Видаткова частина регіональних бюджетів.....	6
Тема 5. Розгляд та затвердження регіональних бюджетів.....	6
Тема 6. Виконання регіональних бюджетів.....	6
Тема 7. Контроль фінансових органів за виконанням регіональних бюджетів.....	7
3. Тематика самостійної роботи.....	7
4. Методи навчання.....	8
5. Оцінювання знань студентів.....	9
6. Розподіл балів за формами контролю.....	10
7. Список рекомендованої літератури.....	11



1. Мета і завдання виконання практичних занять

Проведення практичних занять із дисципліни «Формування регіонального бюджету» розраховано на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки магістрів. Основною *метою* вивчення дисципліни «Формування регіонального бюджету» є формування у магістрів системи базових знань з теорії функціонування бюджетної системи регіону, ознайомлення їх з методикою розрахунку основних бюджетних показників, а також теорією і практикою здійснення бюджетного процесу на регіональному рівні. Основними *завданнями* навчальної дисципліни є:

- вивчення основних понять, категорій, систем, алгоритмів дисципліни «Формування регіонального бюджету»;
- ознайомлення з процесом складання, розгляду та затвердження публічних бюджетів;
- вивчення основних показників, що характеризують стан бюджетної системи регіону;
- вивчення процесу формування доходної та видаткової частини місцевих бюджетів;
- набуття практичних навичок розв'язання практичних задач у сфері аналізу структури регіональних бюджетів;
- визначення економічного змісту та значення бюджету для соціально-економічного розвитку регіонів;
- вивчення порядку контролю за виконанням місцевих бюджетів;
- формування у студентів умінь творчого пошуку резервів поліпшення показників бюджетної ефективності при формуванні регіональних бюджетів.

Після вивчення дисципліни магістри повинні *знати*:

- принципи організації бюджетної системи України;
- методикою формування бюджетів на регіональному рівні;
- показники стану та використання регіональних бюджетів;
- показники визначення бюджетної ефективності;

Магістри повинні *уміти*:

- розраховувати показники, що характеризують стан, формування та ефективність регіонального бюджету;
- складати бюджет регіону на основі методичних рекомендацій;
- визначати та аналізувати фінансові показники публічних бюджетів.



Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ БЮДЖЕТІВ

Тема 1. Економічний зміст та значення регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із поняттям, структурою, змістом бюджетної системи України, основними нормативно-законодавчими актами, що регулюють здійснення бюджетного процесу.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Питання для обговорення:

1. Сутність управління бюджетом.
2. Бюджет як основний фінансовий план регіонів та його місце в системі фінансових планів.
3. Зміст, необхідність та призначення регіональних бюджетів.
4. Роль і функції регіональних бюджетів.

Тема 2. Складання проектів регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із процесом складання регіональних бюджетів, порядком оформлення документації та процесом затвердження регіональних бюджетів.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Питання для обговорення:

1. Організація бюджетного процесу на регіональному рівні.
2. Підготовча робота зі складання проекту регіональних бюджетів.
3. Характеристика основних етапів складання місцевих бюджетів.
4. Порядок складання селищних, міських і районних бюджетів.

Тема 3. Формування доходної частини регіональних бюджетів.

Мета: вивчення основних джерел формування доходної частини бюджетів, основних видів податків та їх розщеплення між різними рівнями бюджетної системи.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Класифікація доходів місцевих бюджетів.
2. Структура доходів регіональних бюджетів.
3. Бюджетна класифікація.
4. Формування доходної частини обласних бюджетів.

5.

План відрахувань від загальнодержавних податків у місцеві бюджети.

6. Формування доходної частини міських бюджетів.
7. Формування доходної частини районних та селищних бюджетів.

Тема 4. Видаткова частина регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із порядком використання бюджетних коштів за різними статтями витрат, нормативи витрат.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Методи і види бюджетного фінансування.
2. Роль і місце видатків у процесах суспільного відтворення.
3. Види видатків та їх класифікація.
4. Поточні видатки та видатки розвитку.
5. Порядок розмежування видатків між регіональними бюджетами.

Модуль 2. ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ВИКОНАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ БЮДЖЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОНАННЯМ

Тема 5. Розгляд та затвердження публічних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із процесом розгляду та затвердження регіональних бюджетів, та контролем за їх виконанням, рухом документації щодо виділення коштів на рахунках Держказначейства України.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Питання для обговорення:

1. Послідовність розгляду регіональних бюджетів.
2. Порядок затвердження регіональних бюджетів.
3. Розгляд та затвердження обласних бюджетів.
4. Розгляд та затвердження міських бюджетів.
5. Розгляд та затвердження районних і селищних бюджетів.

Тема 6. Виконання регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із процедурою виконання регіональних бюджетів, процесом виділення коштів та формуванням звітів про використання держбюджетних коштів.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Питання для обговорення:

1. Організація роботи з виконання бюджету.

2. Касове виконання бюджету.

3. Організація роботи з виконання обласного бюджету.

4. Організація роботи з виконання міського бюджету.

5. Організація роботи з виконання районного та селищного бюджету.

Тема 7. Контроль фінансових органів за виконанням регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із здійсненням контролю за виконанням регіональних бюджетів з боку контрольних фінансових органів.

Норма часу (за навчальною програмою): 1 год.

Питання для обговорення:

1. Організація міжбюджетних відносин.

2. Організація касового виконання регіональних бюджетів через Державне казначейство.

3. Державне управління бюджетною системою регіонів.

3. Тематика самостійної роботи

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ БЮДЖЕТІВ

Тема 1. Економічний зміст та значення публічних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

1. Сутність управління бюджетом.

5. Бюджет як основний фінансовий план регіонів та його місце в системі фінансових планів.

6. Зміст, необхідність та призначення регіональних бюджетів.

7. Роль і функції регіональних бюджетів.

Тема 2. Складання проектів регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

5. Організація бюджетного процесу на регіональному рівні.

6. Підготовча робота зі складання проекту регіональних бюджетів.

7. Характеристика основних етапів складання місцевих бюджетів.

8. Порядок складання селищних, міських і районних бюджетів.

Тема 3. Формування доходної частини регіональних бюджетів.



Питання для самостійного вивчення:

8. Класифікація доходів місцевих бюджетів.
9. Структура доходів регіональних бюджетів.
10. Бюджетна класифікація.
11. Формування доходної частини обласних бюджетів.
12. План відрахувань від загальнодержавних податків у місцеві бюджети.
13. Формування доходної частини міських бюджетів.
14. Формування доходної частини районних та селищних бюджетів.

Тема 4. Видаткова частина регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

6. Методи і види бюджетного фінансування.
7. Роль і місце видатків у процесах суспільного відтворення.
8. Види видатків та їх класифікація.
9. Поточні видатки та видатки розвитку.
10. Порядок розмежування видатків між регіональними бюджетами.

Модуль 2. ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ВИКОНАННЯ ПУБЛІЧНИХ БЮДЖЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОНАННЯМ

Тема 5. Розгляд та затвердження публічних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

6. Послідовність розгляду регіональних бюджетів.
7. Порядок затвердження регіональних бюджетів.
8. Розгляд та затвердження обласних бюджетів.
9. Розгляд та затвердження міських бюджетів.
10. Розгляд та затвердження районних і селищних бюджетів.

Тема 6. Виконання регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

6. Організація роботи з виконання бюджету.
7. Касове виконання бюджету.
8. Організація роботи з виконання обласного бюджету.
9. Організація роботи з виконання міського бюджету.
10. Організація роботи з виконання районного та селищного бюджету.

Тема 7. Контроль фінансових органів за виконанням регіональних



Питання для самостійного вивчення:

1. Організація міжбюджетних відносин.
2. Організація касового виконання регіональних бюджетів через Державне казначейство.
3. Державне управління бюджетною системою регіонів.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання є: лекції, тренінги, ситуаційні завдання, ділові ігри, практичні завдання, наукова робота, провокаційні запитання.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумкові оцінки з навчальної дисципліни «Формування регіонального бюджету» виставляються студентам за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного контролю.

Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

Розподіл балів, що присвоюються студентам для заліку та за виконання курсової роботи представлено відповідно в табл. 1 та 2. Шкала оцінювання за ECTS представлена в табл. 3.

Таблиця 1

Розподіл балів за формами контролю

Модуль 1. Поточне тестування							Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	
5	15	15	15	15	15	15	100

Т – тема лекційного заняття.

Таблиця 2

Розподіл балів, що присвоюється студентам за виконання курсової роботи

Пояснювальна записка	Захист роботи	Сума
до 60	до 40	100

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться за шкалою, що наведена у табл. 3.



Шкала оцінювання за ECTS

Кількість балів	Курсова робота	Оцінка за національною шкалою	Рівень знань
90-100 балів	відмінно	зараховано	Високий (творчий)
82-89 балів	добре	зараховано	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81 балів	добре	зараховано	
64-73 балів	задовільно	зараховано	Середній (репродуктивний)
60-63 балів	задовільно	зараховано	
35-59 балів	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання	Низький (рецептивно-продуктивний)
1-34 балів	незадовільно	незараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу	

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення

Методичні вказівки 06-14-59 до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Формування регіонального бюджету» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» за освітньою програмою «Міське самоврядування» заочної форми навчання [Електронне видання] / А.Ю. Якимчук. – Рівне : НУВГП, 2019. – 48 с.

Базова література

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року, № 2456-VI.
2. Миронова Т. Л., Добровольська О. П., Процай А.Ф., Колодій С.Ю. Управління розвитком регіону : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.



3. Податковий кодекс України. Постатейний коментар. У 2-х частинах. Частина друга. Під редакцією М. Кучерявенка. Право: 2011. 1128 с.
4. Теліпко В., Азаров М. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України : навчально-методичний посібник. ЦУЛ, 2011. 480 с.
5. Чвалюк А. М. Правові основи формування державного бюджету України : монографія. КНТ, 2011. 224 с.
6. Сорока М. П., Якимчук А. Ю. Формування регіонального бюджету : навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2013. 212 с.

Допоміжна література

1. Афанасьев Мст. П., Кривоогов И. В., Беленчук А. А. Бюджет и бюджетная система : учебник. 2-е изд. Юрайт, 2011. 777 с.
2. Боровков П. С., Бреслав Е., Глухов Е., Добровольский Е. Ю., Карабанов Б. М. Бюджетирование: шаг за шагом. Питер: 2011. 480 с.
3. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник. Київ, 2003. 365 с.
4. Закон України "Про Державний бюджет України на 2012 рік" № 4202-VI від 22 грудня 2011 р. *Фінанси України*. 2011. № 12. С.3-67.
5. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (Історія, теорія, практика). Київ: НІОС, 2000. 384 с.
6. Налоговые системы зарубежных стран / Под ред. Проф. Черника Д.Г. М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1997. 191 с.
7. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. К.: НІОС, 1998. 173 с.
8. Тиницкий В.М. Казначейское дело : учебное пособие. КноРус.: 2010. 152 с.
9. Фільштейн Л. М. Фінанси України : навчальний посібник. Кіровоград: Державне Центрально-Українське видавництво, 1994. 164 с.
10. Ширкевич Н. А. Местные бюджеты. М. : Финансы и статистика, 1991. 112 с.
11. Якимчук А. Ю. Удосконалення процесу формування бюджету регіону та підвищення ефективності використання коштів. *Вісник НУВГП*, 2010. Випуск 3. С. 188-195.
- 12.

Інформаційні ресурси

1. Репозиторій Національного університету водного господарства та



природокористування. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>. – Назва з екрана.

2. МОН України. Нормативна база. URL: <http://www.mon.gov.ua>. – Назва з екрана.

3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Електронний фонд. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана.

4. Наукова бібліотека НУБГП (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>. – Назва з екрана.

5. Нормативно-правове і програмно-методичне забезпечення організації навчального процесу у ВНЗ України. URL: <http://www.znz.edu-ua.net>. – Назва з екрана.

6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. Електронний фонд. URL: <http://litopys.com.ua/places/b-bl-oteki/r-vnenska-o,lasna-un-versalna-naukova-b-bl-oteka/>. – Назва з екрана.

7. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти. URL: <http://education-ua.org.ua/artickes/689-standarti-vishchoji-osviti>. – Назва з екрана.



Національний університет
водного господарства
та природокористування